

Klaus Regling in interview with Capital.gr (Greek version)

[View PDF](#)

11/09/2018

**Συνέντευξη με τον Διευθύνοντα Σύμβουλο του ESM Klaus Regling
Δημοσιεύθηκε στο Capital.gr στις 11 Σεπτεμβρίου 2018**

Συνέντευξη: Μανώλης Καψής

Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική

Ερ. Ανησυχείτε μήπως η κυβερνηση μετά το τέλος του 3ου μνημονίου, μπορεί να θελήσει να καθυστερήσει η να αναβάλει τις απαιτούμενες μεταρρυθμίσεις; Αλλιωςτε το 2019 είναι χρόνια εκλογών στην Ελλάδα...

Απ. Κατ αρχάς η έξοδος της Ελλάδας απο το προγράμμα, ήταν σπουδαία νέα. Δείχνει οτι οι συχνά επώδυνες μεταρρυθμίσεις και προσαρμογές αποδίδουν θετικά αποτελέσματα. Η Ελλάδα μπορεί τώρα να αποτελέσει, μαζί με την Ιρλανδία, την Πορτογαλία, την Ισπανία και την Κύπρο, την 5η χώρα που ήταν σε πρόγραμμα και έγινε success story. Εφόσον συνεχιστούν οι προσανατολισμένες στις μεταρρυθμίσεις πολιτικές. Επίσης βλέπω τις εκλογές σαν ένα φυσιολογικό και καλοδεχούμενο γεγονός στις δημοκρατίες και όχι σαν πρόβλημα.

Μέρος της συμφωνίας για την έξοδο της Ελλάδας απο το πρόγραμμα- η τελευταία εκταμίευση των 15 δισεκατομμυρίων ευρώ και τα μεσοπρόθεσμα μέτρα για την ανακούφιση του χρέους- συνδέονται με τις δημοσιονομικές δεσμεύσεις και τις μεταρρυθμισεις που ανέλαβε η ελληνική κυβερνηση να υλοποιήσει, έναντι των ευρωπαϊών εταίρων της. Προφανώς περιμένουμε απο την Ελλάδα να ανταποκριθει σε αυτές τις δεσμεύσεις.

Ερ. Η ομιλία του Αλ. Τσιπρα στην Θεσσαλονίκη έστειλε το σωστό μήνυμα στις αγορές;

Απ. Οι αγορές θέλουν να βεβαιωθούν οτι η Ελλάδα παραμένει σε τροχιά προς μια

βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία μεσα στην ζώνη του ευρώ. Το συμπέρασμα μου απο την ομιλία του πρωθυπουργού στην Θεσσαλονίκη είναι οτι συνολικά, έδωσε αυτη την διαβεβαίωση. Είναι πολυ σημαντικό αυτο που είπε οτι θα επιμείνει στους στόχους που συμφωνήθηκαν με τους θεσμούς. Γενικά είναι κρίσιμο για την Ελλάδα να κάνει χρήση των εξαιρετικά ευνοϊκών προβλέψεων των δανείων του ESM, με τις μακροχρόνιες λήξεις και τα χαμηλά επιτόκια, ώστε να μειώσει το επίπεδο του χρέους και να συνεχίσει την μετατροπή, προς μια βιώσιμη και ανταγωνιστική οικονομία, επιμένοντας στα συμφωνηθέντα πρωτογενή πλεονάσματα και εκπονώντας αξιόπιστους προϋπολογισμούς σε μεσοπρόθεσμη και μακροπρόθεσμη βάση. Ο διαθέσιμος δημοσιονομικός χώρος θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί για να ενισχυθεί η δυναμική της ανάπτυξης, όπως θα κάνει η ανακοινωθείσα μείωση του εταιρικού φόρου εισοδήματος.

Ερ. Κυβερνητικοί αξιωματούχοι αλλά και ο ίδιος ο πρωθυπουργός Τσιπρας, έχουν κατ επανάληψη πει οτι, αν και ψηφισμένη απο το κοινοβούλιο, η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού δεν θα εφαρμοστεί. Είναι αυτο δυνατό; Η είναι μια διαρθρωτική μεταρρύθμιση που πρέπει να εφαρμοστεί ώστε να επιτρέψει την βιωσιμότητα του συστήματος, ανεξαρτήτως απο το μέγεθος του πλεονάματος.

Απ. Όπως είπατε, το ελληνικό κοινοβούλιο ψήφισε το 2017 ένα φιλόδοξο δημοσιονομικό πακέτο για μετά την λήξη του προγράμματος, και αυτο περιελάμβανε και την μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού. Η ελληνική κυβερνηση συμφώνησε στο περιεχόμενο του πακέτου με την Επιτροπή, την ΕΚΤ, τον ESM και το Δ.Ν.Τ. Αυτο το πακέτο ήταν σημαντικό για την ολοκλήρωση της δεύτερης αξιολόγησης του προγράμματος του ESM, που επέτρεψε σημαντικές εκταμιεύσεις και εκτεταμένα μέτρα ανακούφισης του χρέους. Τον Ιούνιο, με την ολοκλήρωση της 4ης και τελικής αξιολόγησης, η ελληνική κυβερνηση δεσμεύτηκε να συνεχίσει την εφαρμογή όλων των βασικών μεταρρυθμίσεων που υιοθετήθηκαν απο το πρόγραμμα του ESM. Αυτήν την εβδομάδα οι θεσμοι θα είναι στην Αθήνα γις την πρώτη μεταμνημονιακή αποστολή στα πλαίσια της ενισχυμένης επιτήρησης. Αυτο είναι το σωστό πλαίσιο για να ξεκινήσουν οι συζητήσεις για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει απο το παρελθόν η ελληνική κυβερνηση.

Ερ. Αυτο πάντως είναι ένα μέτρο που ακόμα και η φιλική προς τις μεταρρυθμίσεις Νέα Δημοκρατία θα υποστηρίξει...

Απ. Όταν πήγα στην Αθήνα, συναντήθηκα και με τον Προεδρο της Νέας Δημοκρατίας. Απο αυτές τις συναντήσεις γνωρίζω οτι έχει σαφή αντίληψη των

δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Ελλάδα, ότι είναι φίλο-μεταρρυθμιστής και ότι γενικά στηρίζει το πρόγραμμα. Αλλά όπως σημείωσα, η τρέχουσα αποστολή είναι το σωστό πλαίσιο για να συζητηθεί αυτό το θέμα και οι θεσμοί θα συναντήσουν και τους εκπροσώπους της αντιπολίτευσης.

Ερ. Πιστεύετε ότι είναι η σωστή στιγμή για την αύξηση του κατώτατου μισθού ή είναι πολύ νωρίς; Θα πλήξει ίσως την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας;

Απ. Η Ελλάδα δεν είναι πλέον σε πρόγραμμα και συνεπώς αυτή είναι κατά βάση μια απόφαση που θα λάβει η κυβέρνηση. Όμως, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη όλοι οι σχετικοί παράγοντες και να ακολουθηθεί η σωστή διαδικασία διαβούλευσης. Η προσαρμογή των μισθών στα θεμελιώδη οικονομικά μεγέθη, επέτρεψε την αύξηση της απασχόλησης και της ανταγωνιστικότητας στην Ελλάδα. Σαν οικονομολόγος συμβουλεύω γενικά ότι οι μισθοί πρέπει να αυξάνονται ακολουθώντας την παραγωγικότητα. Το γεγονός ότι οι μισθοί αποσυνδέθηκαν από την αύξηση της παραγωγικότητας στα χρόνια μετά την είσοδο της Ελλάδας στο ευρώ, ήταν ένας σημαντικός λόγος για τα προβλήματα που αντιμετώπισε αργότερα.

Ερ. Οι εργοδοτικές οργανώσεις ανησυχούν για τις επιπτώσεις που θα έχει η επεκτασιμότητα των κλαδικών συμβάσεων και η επαναφορά των ελεύθερων συλλογικών διαπραγματεύσεων. Συμφωνείτε; Μήπως είναι πολύ νωρίς για την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας;

Απ. Να θυμηθούμε ότι οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας του προγράμματος του ESM, βοήθησαν σημαντικά στην μείωση της υψηλής ανεργίας. Η Ελλάδα είναι τώρα εκτός προγράμματος. Η κυβέρνηση έχει την δυνατότητα να αποφασίσει ελεύθερα και για τον κατώτατο μισθό, υπό την προϋπόθεση ότι οι αποφάσεις δεν θέτουν σε κίνδυνο τους γενικούς στόχους που συμφωνήθηκαν πριν από την λήξη του προγράμματος.

Ερ. Τα επιτόκια στα ελληνικά ομόλογα και μετά την λήξη του 3ου μνημονίου, είναι στα ύψη. Ο δανεισμός είναι ακόμα πολύ ακριβός. Ορισμένοι πιστεύουν ότι η έξοδος στις αγορές είναι ακόμα πολύ μακριά. Τι θα συμβεί όταν θα τελειώσει το μαξιλάρι των 24 δις;

Απ. Να μην ξεχνάμε ότι η Ελλάδα βγήκε στις αγορές όσο βρισκόταν σε πρόγραμμα, το 2014 και πρόσφατα, με την σημερινή κυβέρνηση. Το υψηλό μαξιλάρι

καθησυχάζει, καθώς καλύπτει τις χρηματοδοτικές ανάγκες της Ελλάδας για περίπου 2 χρόνια. Τα ελληνικά επιτόκια μπορούν να επηρεαστούν από γεγονότα που είναι πέραν από τον έλεγχο της κυβέρνησης, όπως είναι τα γεγονότα στην Τουρκία, στην Αργεντινή ή οι ανησυχίες για την πορεία της Ιταλίας. Όμως αν κοιτάξει κανείς την καμπύλη των αποδόσεων των ελληνικών ομολόγων, θα δει ότι τα επιτόκια αντικατοπτρίζουν και τις εσωτερικές εξελίξεις. Για παράδειγμα οι πρόσφατες δημοσιεύσεις εικασίες για την ασφαλιστική μεταρρύθμιση, οδήγησε σε υψηλότερα επιτόκια, ακόμα και αν αυτά υποχώρησαν λίγο αργότερα. Συνεπώς συμβουλεύω την ελληνική κυβέρνηση να κάνει ότι μπορεί ώστε να ενισχύσει την εμπιστοσύνη των επενδυτών στο βιώσιμο μέλλον της Ελλάδας. Αυτή είναι η καλύτερη εξασφάλιση για την πρόσβαση στις αγορές.

Ερ. Μπορούμε να υποθέσουμε την παροχή μιας προληπτικής γραμμής υποστήριξης στο μέλλον; Δεν θα ήταν αυτός ένας πιο ασφαλής τρόπος για την χρηματοδότηση της ελληνικής οικονομίας;

Απ. Πριν από την έξοδο από το πρόγραμμα, η ελληνική κυβέρνηση αποφάσισε ότι δεν θα ζητήσει μια προληπτική γραμμή υποστήριξης από τον ESM. Επίσης η Ελλάδα έχει ένα μεγάλο χρηματικό μαξιλάρι 24 δις ευρώ. Έτσι το αίτημα για την γραμμή υποστήριξης δεν είναι στο τραπέζι. Φυσικά, κάτι αρχήν, όλες οι χώρες του ESM μπορούν να ζητήσουν να κάνουν χρήση των εργαλείων του ESM.

Ερ. Η πραγματική πρόκληση για την ελληνική οικονομία είναι να επιτύχει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης σε βιώσιμη βάση. Είναι δυνατόν αυτό, με την υψηλή φορολογία που επεβλήθη λόγω των υψηλών πλεονασμάτων που συμφωνήθηκαν με τους δανειστές; Απ. Η φορολογία αυξήθηκε σημαντικά και αυτό μπορεί να φρενάρει την ανάπτυξη. Αυτό ήταν και το βασικό συμπέρασμα της ομιλίας του πρωθυπουργού στην Θεσσαλονίκη. Έτσι, συμφωνώ, ότι μειώσεις στην φορολογία είναι ορθές αν υπάρχει δημοσιονομικός χώρος, και αυτό μπορεί να συμφωνηθεί με τους θεσμούς. Είναι μια απόφαση της κυβέρνησης που μπορεί να συζητηθεί με τους θεσμούς.

Ερ. Η Τουρκία και η Αργεντινή ενισχύουν τα επιχειρήματα ορισμένων οικονομολόγων, ότι χώρες που χρεοκοπούν, χρεοκοπούν μετά ξανά και ξανά. Ορισμένοι πιστεύουν ότι χρειάζεται ένα νέο και δραστικό κούρεμα του ελληνικού χρέους. Είναι δυνατόν;

Απ. Δεν υπάρχει ένα προκαθορισμένο πρότυπο που υπαγορεύει ότι χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες, θα αντιμετωπίσουν δυσκολίες ξανά και ξανά. Όλα

εξαρτώνται απο τις πολιτικές επιλογές μετά το τέλος των προγραμμάτων. Ο καθοριστικός παράγων για την Ελλάδα θα είναι να συνεχίσει να εφαρμόζει μεταρρυθμίσεις και ορθές δημοσιονομικές και οικονομικές πολιτικές. Οι ευρωπαϊκοί θεσμοί πιστεύουν ότι το ελληνικό χρέος είναι βιώσιμο μετά τα πρόσθετα μέτρα ανακούφισης του χρέους απο το Γιούρογκρουπ του Ιουνίου. Επίσης, να μην ξεχάσουμε, ότι υπάρχει η μακροπρόθεσμη δέσμευση του Eurogroup να συνεχίσει να βοηθάει την Ελλάδα, εφόσον παρουσιαστούν μεγάλα, μη προβλέψιμα προβλήματα. Αυτή είναι μια υπόσχεση βοήθειας, που δεν έχει λάβει άλλη χώρα.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu

[George Matlock](#)

Senior Financial Spokesperson

+352 260 962 232

g.matlock@esm.europa.eu